

УДК 658

Джерелейко С. Д.

кандидат економічних наук, доцент

Денисова Г.

здобувач вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні
Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут
м. Хмельницький, Україна

СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Повномасштабна війна в Україні створила безпрецедентні виклики для вітчизняних підприємств, суттєво вплинувши на їхній фінансовий потенціал та можливості його реалізації. В таких умовах особливої актуальності набуває дослідження специфіки формування та трансформації фінансового потенціалу підприємства, а також розробка нових підходів до його оцінки та управління.

Теоретичні та методологічні аспекти формування фінансового потенціалу підприємств досліджували такі вчені як Бланк І.О., Костирко Л.А., Педченко Н.С., Краснокутська Н.С. та інші. Питання управління фінансами підприємств в кризових умовах розглядали Терещенко О.О., Спіфанов А.О., Василенко В.О. Проте специфіка формування фінансового потенціалу в умовах воєнного стану залишається недостатньо дослідженою.

Фінансовий потенціал підприємства можна розглядати як сукупність наявних фінансових ресурсів і можливості їх ефективного використання для досягнення стратегічних та тактичних цілей. Фінансовий потенціал як комплексний показник, інтегрує різні аспекти фінансової діяльності підприємства, відображає якісні характеристики фінансового стану та враховує вплив як внутрішніх, так і зовнішніх факторів. Разом з тим, в умовах воєнного стану відбувається суттєва трансформація як самого поняття фінансового потенціалу, так і механізмів його формування та реалізації.

Фінансовий потенціал підприємства має багатовимірний вплив на його діяльність [1]:

по-перше, він забезпечує фінансову стійкість, яка в умовах воєнного стану стає критичним фактором економічної стабільності підприємства;

по-друге, достатній рівень фінансового потенціалу створює можливості для реалізації екологічних ініціатив, що особливо актуально в контексті післявоєнного відновлення та європейської інтеграції України;

по-третє, фінансовий потенціал виступає фундаментом для розвитку соціальної складової, забезпечуючи можливості для інвестицій у людський капітал, реалізацію соціальних проєктів та підтримку різних груп стейкхолдерів.

Дослідження показало, що в умовах воєнного стану на формування та управління фінансовим потенціалом підприємств впливають такі специфічні фактори [2]:

- безпекові ризики: фізичне знищення активів, пошкодження інфраструктури, порушення логістичних ланцюгів, обмеження доступу до виробничих потужностей;

- макроекономічні фактори: висока інфляція, девальвація національної валюти, обмеження валютного ринку, зміни у фіскальній політиці;

- операційні виклики: дефіцит персоналу, зростання операційних витрат, порушення договірних зобов'язань, проблеми з постачанням.

В сучасних умовах особливого значення набуває і управління фінансовим потенціалом підприємства та вимагає переосмислення традиційних підходів до формування стратегії, вибору інструментарію та технологій управління.

Під управлінням фінансовим потенціалом розуміємо цілеспрямований процес формування та реалізації стратегії оптимізації фінансових ресурсів підприємства, як наявних, так і потенційних, з метою забезпечення його стійкого функціонування в кризових умовах.

Основним завданням системи управління фінансовим потенціалом в умовах воєнного

стану є:

- превентивне виявлення кризових явищ;
- мінімізація негативного впливу військових дій на фінансовий стан;
- збереження економічного потенціалу підприємства;
- забезпечення адаптивності до змін зовнішнього середовища.

Критичного значення набуває формування ефективної системи інформаційного забезпечення управління фінансовим потенціалом, яка повинна включати: моніторинг безпекової ситуації, аналіз макроекономічних показників, оцінку галузевих тенденцій, внутрішній фінансовий аналіз.

При розробці стратегії управління фінансовим потенціалом необхідно керуватися такими принципами як:

1. адаптивність до змін зовнішнього середовища;
2. гнучкість управлінських рішень;
3. оперативність реагування на загрози;
4. комплексність підходу до управління ризиками;
5. збалансованість фінансових рішень;
6. орієнтація на довгострокову стійкість.

Таким чином можна стверджувати, що в умовах воєнного стану створюється фундамент трансформації механізмів формування та управління фінансовим потенціалом підприємств. Він виступає ключовим фактором забезпечення сталого розвитку підприємства в кризових умовах, створюючи підґрунтя для стратегічного зростання через формування необхідної ресурсної бази для інвестицій та масштабування діяльності.

Ефективне управління фінансовим потенціалом підприємства не тільки забезпечує його виживання та адаптацію до кризових умов, але й створює передумови для комплексного відновлення та розвитку у післявоєнний період, охоплюючи економічні, екологічні та соціальні аспекти діяльності.

Література:

1. Плиса В.Й., Мунтян Б.В., Цюпка А.В. Управління фінансовим потенціалом підприємства в соціально-економічних реаліях воєнного стану та повоєнного відновлення економіки України. *Економіка та суспільство*. 2024. № 61.
2. Юрків Р. Р. Чинники формування та використання фінансового потенціалу інвестиційної діяльності підприємств. *Економіка та суспільство*. 2023. № 56.